

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek diplomní práce

Linda Řeháčková, *Latinskoamerická imigrace ve Španělsku v posledních dvaceti letech*, 85 str. rkp.

Bez velkého přehánění lze říci, že práce Lindy Řeháčkové odpovídá její osobní zkušenosti. Diplomantka pobývala a pobývá v posledních letech opakovaně ve Španělsku a jeho současné problémy se tedy staly inspirací při jejím rozvažování nad tématem diplomové práce. Řeháčková zvolila problematiku latinskoamerické imigrace, která má právě ve Španělsku svoje historické kořeny a dimenze, především v uplynulém desetiletí však neustále nabývá na významu ze dvou hlavních důvodů. Nepřestává sílit proud latinskoamerických přistěhovalců, částečně ilegálních, částečně legálních a částečně lidí, kteří se sice už narodili v Latinské Americe, ale mají právo na španělské pasy. Hospodářská situace ve Španělsku má přitom tendenci k dalšímu zhoršování, což vede ke zvyšování nezaměstnanosti, dosahující v některých oblastech dnes už přes 20% práceschopného obyvatelstva. Zvyšující se obavy o práci rodilých Španělů pak komplikují zkušenosti španělské populace s tím segmentem přistěhovalců, jimž se nenaplnily naděje na nalezení lepších životních podmínek na Pyrenejském poloostrově, nenašli tu práci a pohybují se na okraji společnosti. Platí to zejména o skupinách mládeže latinskoamerického původu vytvářejících ve velkých městech pouliční gangy, které někde už představují vážný bezpečnostní problém.

Touto širší problematikou se zabývá Řeháčková v první části svojí práce, kde vychází především z literatury a španělských pramenů úřední povahy. V duchu tradičních studií tak pojednává stručně o významu imigrace pro španělskou společnost jak se odráží v odborné literatuře i u veřejnosti, důvodech migrace právě do Španělska, migrační politice španělského státu, národnostním i profesním složením latinskoamerické imigrace, začlenění této imigrace do většinové společnosti a jejím uplatnění na pracovním trhu a celkem pochopitelně věnuje celou jednu kapitolu problematice latinskoamerických gangů ve španělských městech. Tato část diplomové práce je užitečným přehledem problémů, kde ovšem Řeháčková reprodukuje závěry a názory prezentované ve stávající literatuře popř. v dokumentech úřední povahy.

Druhá část práce je diplomantčíným přínosem ke sledované problematice. Pro své zkoumání zvolila Řeháčková dotazníkovou metodu. Připravila dotazník o třech částech. Společné, části pro Latinoameričany a části pro Španěly, v nichž sleduje názory obou komunit na otázky mapující názory obou komunit na postavení Latinoameričanů ve španělské společnosti, stupeň jejich integrace, pracovní zařazení atd. Je ovšem třeba zvláště podtrhnout, že diplomantka sice opakovaně hovoří o zkoumání latinskoamerické komunity ve Španělsku, její reflexi španělskou společností a její zkušenosti s přijímání španělskou společností, svůj výzkum však prováděla pouze v Madridu. Tuto skutečnost sice uvádí (srov. např. str. 40), ani by ovšem konstatovala, že situace v hlavním městě se ve vztazích domácí populace a imigrace od ostatních španělských měst či venkova jistě liší. Na jedné straně je zde sice větší koncentrace imigrantů a tudíž i větší možnost konfliktů a animosit, na druhé straně však kosmpolitnější společnost, kde jsou cizinci přijímáni s větším pochopením než v jiných částech země.

Polovinu ze sta dotázaných představovali Latinoameričané, druhou pak Španěle, respektivě Madridané. Řeháčková přitom sice v dotaznících sledovala původ imigrantů co do země odkud pocházeli, vzorek byl však příliš malý na to, aby mohla zkoumat eventuální rozdíly v přijímání přistěhovalců z různých zemí či regionů Latinské Ameriky. Přitom lze předpokládat, že takové rozdíly existují už podle statutu jednotlivých zemí v očích španělské veřejnosti. V závěru se diplomantka omezila jen na velmi obecné konstatování, které navíc ani z jejího výzkumu nevyplývalo. Aniž by zkoumala jiné skupiny imigrantů uvádí, že Latinoameričané jsou „ve srovnání s imigranty ostatních národů, nejvíc začlenění do španělské společnosti“. (str. 63) Sama přitom hovoří o „potvrzení“ stávajících názorů. Příčiny tohoto stavu spatřuje v historických a kulturních vazbách mezi Španělskem a Latinskou Amerikou, nezmiňuje zde ovšem důležitý fenomén jazyka, který hraje v inkorporaci Latinoameričanů do španělské společnosti významnou roli. I další část závěru je hodně obecná a Řeháčková by jí mohla klidně napsat, aniž by svůj zajímavý výzkum prováděla. Tvrzení o mimořádné vážnosti problému emigrace v současném světě skutečně nelze zpochybnit, tato vážnost byla ostatně nepochybně jedním z důvodů, které vedly diplomantu při výběru tématu její práce.

Práci samozřejmě doporučuji k obhajobě. Vzhledem k výše uvedeným kritickým poznámkám navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze, dne 26. ledna 2011.

Prof. Dr. Josef Opatrný

